

Většina z nás ráda cestuje. Nejdál však cestujeme ve své fantazii. Sníme o zemích a mořích, které nikdo neviděl, protože ve skutečnosti neexistují. Jsou to však místa mimořádně krásná, plná nádherných rostlin a zajímavých zvířat, místa oblévaná modrým mořem, nad kterým svítí zlatozlaté slunce...

Blíží se prázdniny a my si teď budeme vymýšlet kontinenty, země a ostrovy, kde bychom nadcházející dva měsíce strávili nejraději...

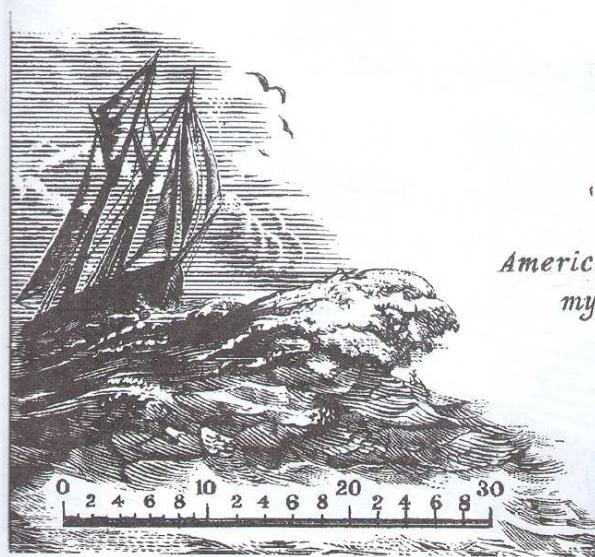
FANTASTICKÉ MAPY

Někteří lidé sbírají staré mapy. Ne proto, že by podle nich chtěli někam vyjet nebo na nich poznávat neznámá místa. Sbírají je pro jejich výtvarnou krásu, neboť spletité linie hranic, silnic a řek, nápisy i barvy, poledníky a rovno- běžky lahodí našemu oku. Mapy jsou výtvarně působivé, i když nejsou staré. Snad na každé z nich objevíme zajímavý tvar či barvu.

- Vyhledej doma, ve škole, v atlase či cestopisné knize mapu, která tě zaujmí svým vzhledem, svou zvláštní krásou. Okopíruj ji (nebo jen její část) na kopírce a pust' se do jejího dotváření. Pracuj perem a tuší, dokresluj neexistující podrobnosti: přidávej nové řeky, další cesty, horstva, obce záhadných jmen.

Připoj i barvy a vyznač jimi odlišná území.
Domaluj do moře ostrovy a ostrůvky. Změň pevninu na souostroví tím, že kus země obklopíš modrou barvou moře.

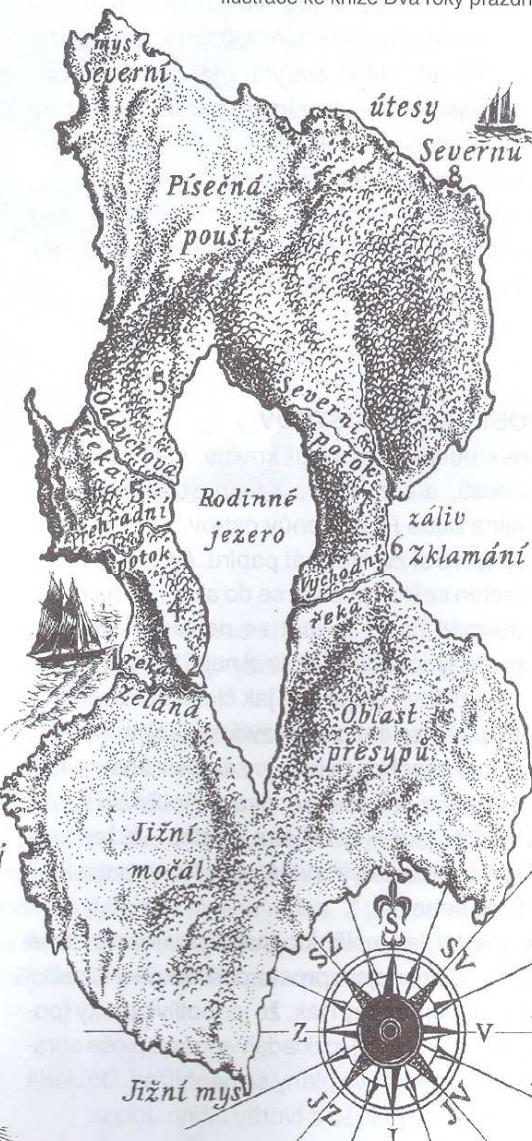
Potom dej své nové zemi název a učiň ji svým královstvím...

ZÁHADNÉ KONTINENTY A OSTROVY

1

Jaromír Vraštil:
Illustrace ke knize Dva roky prázdnin

Utopický ostrov,
středověký dřevoryt

2

TAJEMNÁ PLANETA

- Vyhledej v atlase obraz zemských polokoulí, nech se jimi inspirovat a pak nakresli jiný, dosud neobjevený svět. Představ si, že jsi na neznámé planetě a umísti na ni nové, nikdy neviděné kontinenty a oceány. Snaž se, aby tvůj nový svět byl co nejzajímavější. Nemusíš se řídit pravidly kartografů (kresliců map), ale můžeš si vytvořit vlastní způsob zobrazování. Například: autoři starých map používali nejrůznější obrázky, kterými znázorňovali to, co na mapě chtěli mít: řeky, lodě, města a někdy dokonce zvířata nebo lidské postavy.

- Ze starého míče polepeného papírem zkus zhotovit nový glóbus a mapu namaluj na něj. Třeba to bude model tajemné planety.

ROBINSONŮV OSTROV

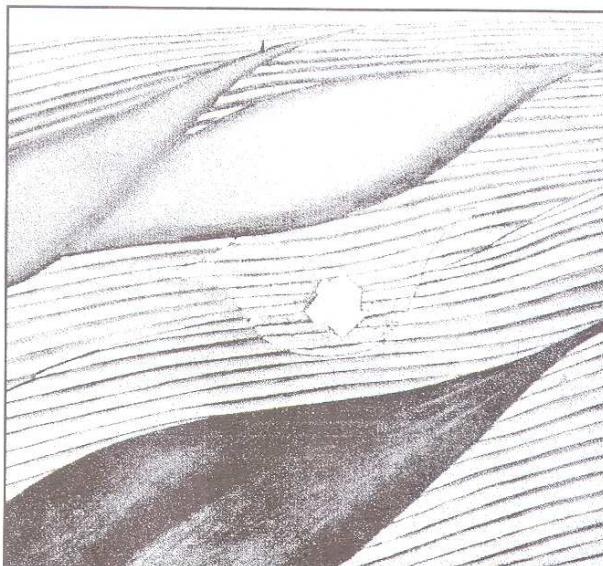
Dnes budeme malovat krajину. Ne podle skutečnosti, ale z hlavy, z volné představy. Ta krajina bude Robinsonův ostrov.

- Nejprve si zvol formát papíru. (Máš-li první díl těchto sešitů, podívej se do slovníku na heslo „formát“. Jaký formát se nejčastěji používá pro krajinomalbu? Dále si najdi heslo „prostorové plány“. Napoví ti, jak členit obraz krajiny do pásů za sebou. Dozvíš se i jejich názvy.) Doplň všechny tři plány: zakresli stromy, Robinsonův srub, les v pozadí, pobřežní skály, hladinu moře - cokoli tě napadne. Můžeš také každý plán kreslit zvláště, pak je vytrhat a lepit přes sebe.

Poznal jsi, jak malíři-krajináři vytvářejí na rovné ploše papíru dojem prostorové hloubky. Umělci však malují krajiny i tak, že jednotlivé prvky (pole, kameny, cesty) rozkládají volně po ploše obrazu a na prostorové plány se neohlízejí. Dokládá to připojený příklad z tvorby Jiřího Johna.

3

Jiří John:
Obnažená krajina, olej, 1967

Yves Tanguy:
Imaginární čísla,
olej, 1954

4

MAKETA SNOVÉHO OSTROVA

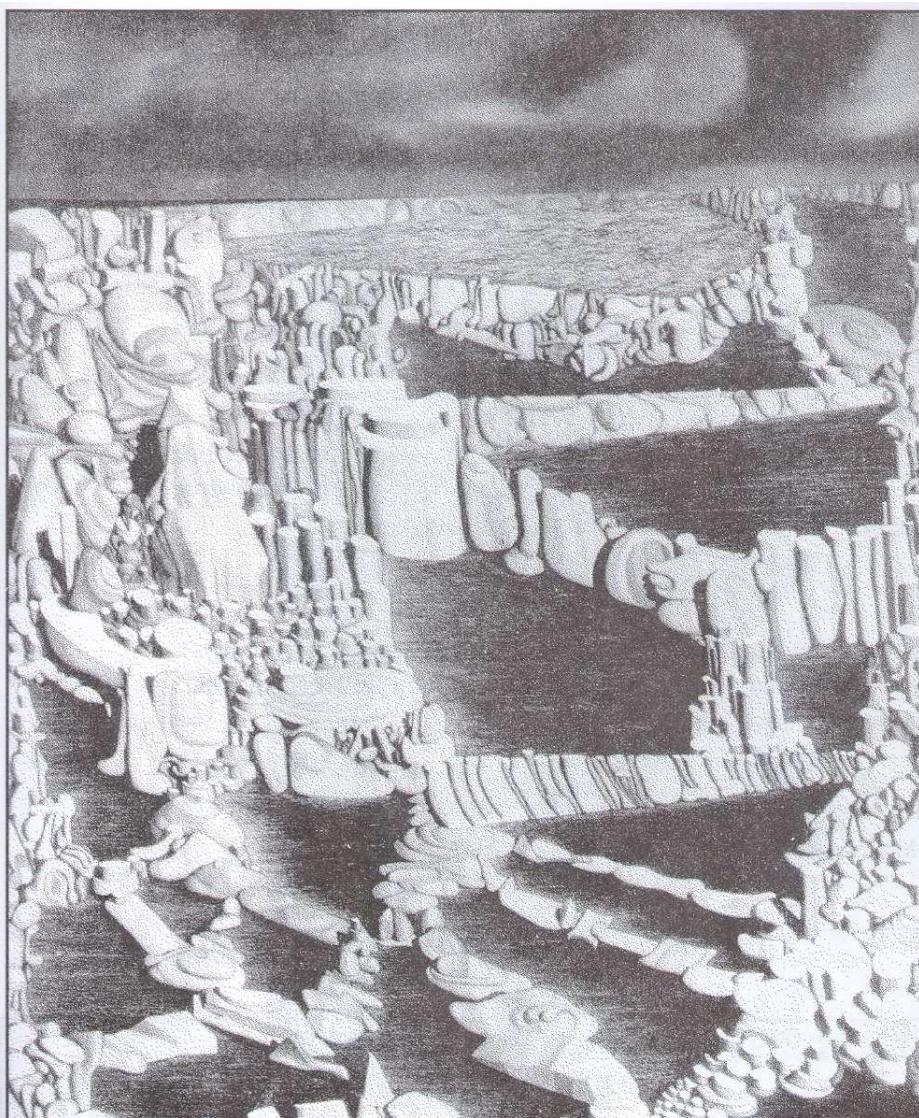
Maketa je, jak už víš, prostorový, plastický model. Takový model zmenšené krajiny se nyní pokusíme vytvořit. Potřebujeme k tomu nízkou plochou krabici - nejlépe bude, když vyprázdníš bonboniéru nebo vánoční kolekci.

- Otevři krabici tak, aby víko a vlastní krabice svíraly pravý úhel. Na dno ležící části umístíme ostrov, svislé víko vytvoří pozadí a oblohu. Ostrovem bude nepravidelná plocha vrstvená z vystřížených papírů (třeba z novin) nebo plocha vymodelovaná z plastelíny, moduritu či papíroviny (např. z toaletního papíru rozmočeného v řídkém klihu). Na ostrově vytvaruj členitý plastický terén - kopce, pohoří a pobřeží, která se svažují do moře: jednou pozvolna jako pláže nebo naopak strmě skály příkře vyrůstající z vody. Větvičky a suchá tráva nahradí rostliny, špejle budou dobrý materiál na stavbu srubu. Z papíru, moduritu nebo plastelíny vymodeluj lidské a zvířecí postavy. Obarvi moře kolem ostrova i oblohu na pozadí. Není nutné, aby barvy byly „skutečné“, obloha může hrát nejrůznějšími tóny a moře je pak rozmanitě zrcadlí a proměňuje svými vlnami.

Yves Tanguy:
Imaginární čísla,
olej, 1954

4

MAKETA SNOVÉHO OSTROVA

Maketa je, jak už vиш, prostorový, plastický model. Takový model zmenšené krajiny se nyní pokusíme vytvořit. Potřebujeme k tomu nízkou plochou krabici - nejlépe bude, když vyprázdníš bonboniéru nebo vánoční kolekci.

- Otevři krabici tak, aby víko a vlastní krabice svíraly pravý úhel. Na dno ležící části umístíme ostrov, svislé víko vytvoří pozadí a oblohu. Ostrovem bude nepravidelná plocha vrstvená z vystřížených papírů (třeba z novin) nebo plocha vymodelovaná z plastelíny, moduritu či papíroviny (např. z toaletního papíru rozmočeného v řídkém klihu). Na ostrově vytvaruj členitý plastický terén - kopce, pohoří a pobřeží, která se svažují do moře: jednou pozvolna jako pláže nebo naopak strmé skály příkře vyrůstající z vody. Větvičky a suchá tráva nahradí rostliny, špejle budou dobrý materiál na stavbu srubu. Z papíru, moduritu nebo plastelíny vymodeluj lidské a zvířecí postavy. Obarvi moře kolem ostrova i oblohu na pozadí. Není nutné, aby barvy byly „skutečné“, obloha může hrát nejrůznějšími tóny a moře je pak rozmanitě zrcadlí a proměnuje svými vlnami.

5

OSTROVY V RŮŽOVÉM

Požádej svého učitele, aby v knihovně vyhledal druhé číslo časopisu Estetická výchova, ročník 1990/91. Tam se píše o podivuhodném díle amerického umělce Christa. Práce má název Obklopené ostrovy. V časopise si prohlédněte barevné obrázky a přečtěte společně text, který je doprovází.

V které zemi se narodil umělec, jenž projekt obklopených ostrovů vymyslel a uskutečnil?

Která lidská činnost zaujala tohoto umělce natolik, že k ní soustředil všechny tvůrčí záměry?

Proč je zabalený předmět často zajímavější než předmět plně viditelný, předmět bez jakéhokoli obalu? Proč člověka láká to, co je skryté, co není obyčejné, co je vysněné, utopické? (Utopie = nedosažitelná, zatím neuskutečněná představa)

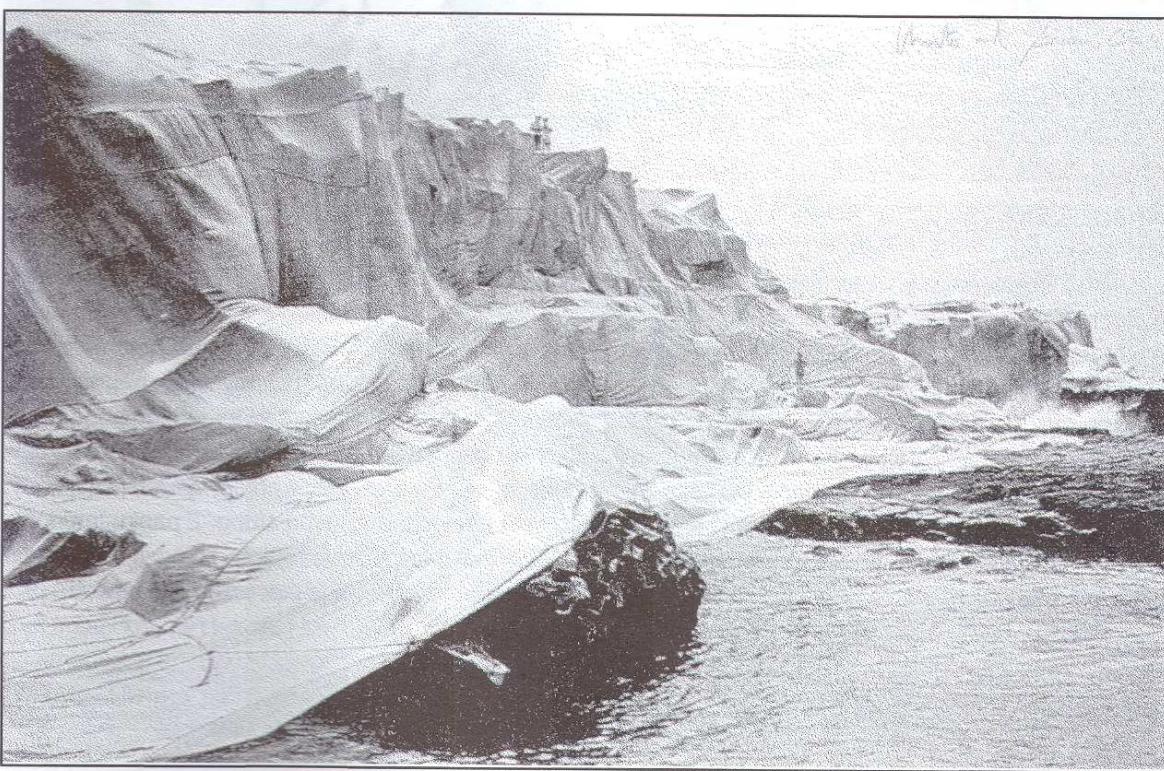

Vymenuj tři příklady Christem provedeného balení (např. v Evropě, v USA, v Austrálii). Kde se nacházejí ostrovy, které umělec v r.1983 „zarámoval“ růžovou plovoucí tkaninou? Proč Christo zvolil k orámování ostrovů růžovou barvu?

Čím je ve světě známé Miami na floridském pobřeží?

Christo:
Zabalené australské pobřeží,
1969 - 1970

6

Christo:
Obklopené ostrovy,
1983

OZVLÁŠTŇOVÁNÍ PŘÍRODY

Podobně jako Christo na pobřeží Floridy můžeme i my zkoušit zasáhnout do přírody a proměnit její obvyklý vzhled v nečekanou záhadu. Jak říkáme postupu, při němž se všední věci stávají nevšedními, zvláštními?

- Na školním výletě věnujte nějaký čas ozvláštňování svého okolí. K tomu si z domova vezměte vhodné pomůcky: staré noviny, nepotřebné plakáty, krepové papíry nebo několik roliček toaletního papíru a dále plakátové barvy, velké štětce, motouz, zásobu lepidla. Rozdělte se na čtyři pracovní skupiny - na lepiče, baliče, vázače a barviče.

Až přijdete do zvlášť pusté krajiny nebo do odumírajícího lesa, začněte hynoucí přírodu oživovat: lepiči polepí velké kameny kusy plakátů, baliči obalí kmeny suchých stromů bílým nebo barevným papírem; vazači ovážou zvadlé větve jako zraněné lidské končetiny; barviči obarví suché listy, hlínu na cestičce, kus holé skály...

Než odejdete, pro jistotu po sobě uklidte!

